

Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?

Antonio Alcantara
Ateneu 9 Barris
Barcelona

KEYWORDS

Culture, Citizenship, food bank., Social Solidarity

PALABRAS CLAVE

Cultura, ciudadanía, banco de alimentos, solidaridad

RESUM

El Centre de Creació Digital promogut per l'ajuntament de Barcelona, al barri de Ciutat Meridiana del districte de 9 Barris, ha estat okupat pels veïns del barri per fer un Banc d'Aliments.

A maig del 2011 Xavier Trias en la seva campanya per l'alcaldia de la ciutat de Barcelona va anunciar el que per ell era un [projecte "revolucionari"](#). L'actual regidor d'Urbanisme, Antoni Vives explicava que es tractava d'[ubicar al barri de Ciutat Meridiana el Fab Lab Barcelona](#), un centre de producció i investigació digital promogut pel Massachussets Institute of Technologie (MIT). També instal·larien un altra centre al barri de les Corts i si la proposta funcionava a mig termini generarien una xarxa del que anomenarien centres cívics de segona generació.

ABSTRACT

The Center for Digital sponsored by the city of Barcelona in the district of Ciutat Meridiana District 9 Barris has been squatted by local residents for a food bank.

In May 2011 Xavier Trias in his campaign for mayor of Barcelona announced that he was a project "revolutionary." Current Councillor for Urban Planning, Antoni Vives explained that this was the place district of Ciutat Meridiana Fab Lab Barcelona, a digital production facility and research sponsored by the Massachusetts Institute of Technologie (MIT). would install also another center in the district courts and whether the proposal would generate a medium-term work network of community centers we call second generation.

Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?

Copyleft: Antonio Alcántara

El Centre de Creació Digital promogut per l'ajuntament de Barcelona, al barri de Ciutat Meridiana del districte de 9 Barris, ha estat okupat pels veïns del barri per fer un Banc d'Aliments.

A maig del 2011 Xavier Trias en la seva campanya per l'alcaldia de la ciutat de Barcelona va anunciar el que per ell era un [projecte "revolucionari"](#). L'actual regidor d'Urbanisme, Antoni Vives explicava que es tractava d'[ubicar al barri de Ciutat Meridiana el Fab Lab Barcelona](#), un centre de producció i investigació digital promogut pel Massachussets Institute of Technologie (MIT). També instal·larien un altra centre al barri de les Corts i si la proposta funcionava a mig termini generarien una xarxa del que anomenarien centres cívics de segona generació. Aquests equipaments van ser batejats amb el nom d'**Ateneus de Fabricació**. [El del barri de les Corts es va inaugurar el mes de juliol](#) i [el Ciutat Meridiana va ser okupat aquest mes d'agost pels veïns](#) per posar el **banc d'aliments del barri**.

Que el veïnat d'un barri decideixi okupar un Centre Cultural "d'última generació" per fer un banc aliments ens fa pensar moltes coses. Quina és la situació del barri, quin nivell d'organització veïnal hi ha, quin paper estan jugant les administracions o quin és el model de cultura s'està desenvolupant. És en aquest últim on es centra l'article. Bé, anem a pams.

Moment de l'okupació veïnal. Foto de l'AVV

Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?

Copyleft: Antonio Alcántara

Què és un Ateneu de Fabricació?:

La periodista [Meritxell M. Pauné](#) a la revista "[La Veu del Carrer](#)" de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB) explica que els Ateneus de Fabricació haurien de ser, al cap dels anys, una mena de biblioteques de la tecnologia. Un lloc on anar a usar una màquina puntera, que difícilment tindrem a casa però que la majoria de ciutadans sabrem utilitzar. Podrem fabricar-nos-hi des de una cadira fins a una joguina o unes sabates. Com ha passat amb portàtils i mòbils, s'espera que aquesta tecnologia baixarà de preu, però avui per avui és molt cara. Això fa que la major part de la inversió per als Ateneus prevista als pressupostos de 2013 es dediqui a comprar maquinària: 1.500.000 euros. Acabar l'adequació de l'Ateneu de Ciutat Meridiana en costarà 250.000, una sisena part.

La realitat de Ciutat Meridiana i el banc d'aliments

El barri de Ciutat Meridiana és conegut com "Vila-Desnonament". El barri de l'estat espanyol amb el major número de desnonaments. [L'AVV del barri](#) explica que la situació que estan patint és extrema. Amb l'estiu i l'acabament de les beques escolars de menjador la situació s'agreuja. A la web de [l'Associació 500x20](#) – una de les promotores de l'acció - expliquen que les veïnes usuàries dels serveis del banc d'aliments no volien anar al que tenien assignat pels Serveis Socials. Volen utilitzar el que està al barri gestionat per l'AVV i els veïns. I és que l'altre banc d'aliments es troba a més 2 km de distància en l'altre extrem del districte, al barri de Porta. Els veïns sense diners s'havien de colar al metro per anar a buscar menjar amb el perill de multes de 100 €.

En els últims mesos el banc d'aliments autogestionat pel veïnat ha repartit unes 18 tones de menjar. Actualment l'Associació de Veïns té registrades 150 persones que acudeixen a recollir aliments bàsic com pasta, arròs, llet, conserves...

Quin model de cultura volem?

La utilització del concepte d'Ateneu o centre cívic de segona generació per definir aquest nou equipament no és gratuïta. El concepte d'Ateneu com a centre cultural punter i innovador és una realitat a Barcelona. Actualment estan sortint noves propostes o d'altres s'estan consolidant des de la gestió de la ciutadania. Són exemples [l'Ateneu Flor de Maig](#) al Poblenou, o [Can Batllo](#) a Sants i al mateix 9 Barris existeixen varis projectes com p.e. el de [l'Ateneu Popular](#) amb 35 anys d'història i nascut de les lluites veïnals. Alhora el concepte de centre cívic de segona generació copia al que fa anys treballan des de centres socioculturals de gestió ciutadana de l'estat espanyol com la Casa [Invisible](#) a Malaga o la [Casa del Pumarejo](#) a Sevilla. La ciutadania fa temps que parla de [Centres Culturals de segona generació](#) i del concepte del procomú entre altres coses.

El model de cultura a 9Barris es treballa des de la comunitat. La cultura es converteix en una eina que permet el creixement de les persones i la seva comunitat, aglutina, analitza la seva realitat i fa per transformar-la. És crea una societat construïda entre totes on la justícia social, la solidaritat, el suport mutu i l'horitzontalitat són pilars. Així ho demostren la quantitat de projectes socioculturals gestionats des del veïnat amb llarga tradició. Ateneus, casals de barri, Casals de Joves, Tallers de bicicletes okupats, etc...

Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?

Copyleft: Antonio Alcántara

I aquí és on trobem la contraposició. Els Ateneus de fabricació de l'ajuntament de Barcelona són un model on la cultura se'ns presenta com un objecte de luxe imposat des de les altes esferes per solucionar problemes al barri. Una cultura de luxe que podem veure, que podem tocar i que inclòs en podem portar un tros a casa. Gràcies "gurus" de la cultura i les noves tecnologies per apropar-nos un tros del cel a l'infern del barri. Totes volem conèixer l'últim en tecnologia. El tema és que cap veí o veïna ha demanat aquest objecte de luxe pel seu barri. Un objecte cultural per consumir en un barri d'11.000 habitants on 420 famílies - amb els seus respectius membres- han estat ateses per l'AVV per problemes d'habitatge.

L'ajuntament es capfica en presentar-se com salvador de les misèries al barris i el que fa és imposar propostes allunyades de les necessitats del veïnat. No necessitem de salvadors que vinguin a mostrar la llum als barris, es necessiten de recursos i eines per a que puguem cobrir les necessitats des de la mateixa ciutadania. En sabem, en volem i ho fem.

Banc d'aliments vs Ateneu de fabricació. Foto de l'AVV

A partir de l'exemple que hem descrit podem fer aquest senzill quadre que ens permet contraposar els dos models de cultura per entendre dos maneres diferents de construir la societat. Parteix de la realitat de 9Barris i segur que és pot extrapolar a altres territoris.

Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?

Copyleft: Antonio Alcántara

Model Cultural		
Promotor	Aj. de Barcelona	Ciudadania de 9 Barris.
Exemples	Ateneu de Creació	Ateneu Popular, Casals de Barri, Casals de Joves, Plans Comunitaris
Creació	Des d'alta cap a baix.	En horitzontal i cap amunt
Planificació, execució i avaluació	Des dels tècnics i els experts de l'ajuntament	Des del ciutadans que viuen cada dia la seva realitat. Teixit social amb suport de tècnics propis.
Implantació	Imposada	Dialogada
Finalitat	Omplir titulars	Omplir el dia dia. Transformar la societat
Mètode de treball	Treball d'imatge	Treball de fons
	Enfocat a aconseguir resultats	Enfocat cap el procés. El resultat forma part del procés.
	Consum cultural	Consum cultural en complement a la creació cultural.
Relació amb l'entorn	El projecte té sentit per ell mateix. No necessita relació amb l'entorn.	El projecte té sentit en relació amb la comunitat. Treball comunitari.
Paper del veïnat	Passiu	Participatiu
Finançament	Recursos Públics	Recursos propis i/o públics

En definitiva podem dir amb claredat que en Ciutat Meridiana han portat a l'acció el poema de Gabriel Celaya que deia allò de "[Maldigo la poesia concebida como un lujo cultural](#)".

[Antonio Alcántara](#)

Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?

Copyleft: Antonio Alcántara

Per profunditzar i enllaços utilitzats

Sobre els Ateneu de Fabricació:

BIMSA. Ajuntament de Barcelona. Ateneu de Fabricació

<http://www.bimsa.es/Web/actuacio.asp?id=156>

FAB LAB Barcelona: <http://fablabbcn.org/>

El periódico de Catalunya: "Impresión en 3D. El Ateneu de Fabricació de Les Corts se abre a los ciudadanos con un primer taller de reproducción en tres dimensiones": <http://www.elperiodico.com/es/noticias/barcelona/impresion-2513803>

La Veu del Carrer. Ciutat Meridiana no serà Massachusets.

http://www.favb.cat/pdfs/carrer_126/carrer126.pdf

Sobre Ciutat Meridiana el banc d'aliments

Facebook AVV : <https://www.facebook.com/asociacionvecinos.ciutatmeridiana>

Plataforma 9Barris Cabrejada: <http://9bcabrejada.blogspot.com.es/>

Ass. 500x20 : "Tras la okupación, el MIT de Massachusset de Ciutat Meridiana, será un Banco de Alimentos" <http://500x20.prouespeculacio.org/2013/08/tras-la-okupacion-el-mit-de-massachusset-de-ciutat-meridiana-sera-un-banco-de-alimentos/>

El diario.es "Un centre internacional de producció digital es converteix en Banc d'Aliments improvisat" http://www.eldiario.es/catalunyaplural/internacional-produccio-converteix-Banc-improvisat_0_166583344.html

Sobre el model cultural

Coordinadora Cultural 9 Barris: <http://coordinadoracultural9barris.org/>

Can Batlló: <http://canbatllo.wordpress.com/>

Ateneu Flor de Maig <http://ateneuflordemaig.wordpress.com/>

Ateneu Popular 9 Barris: <http://www.ateneu9b.net/>

La invisible: <http://www.lainvisible.net/>

El Pumarejo: <http://www.pumarejo.es/?width=1366>

Sobre los Centres Culturals de Zona generació:

<http://es.scribd.com/doc/14010235/1Centros-Sociales-de-Segunda-Generacion>

COMO CITAR ESTE ARTÍCULO: Alcántara, Antonio ; (2014); Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?; en <http://quadernsanimacio.net> ; nº 19, enero de 2014; ISSN: 1698-4404

Ateneus de fabricació vs bancs d'aliments. Quin model de cultura volem?

Copyleft: Antonio Alcántara